

דברי תודה – טקס הענקת פרס דה-שליט למורה מצטיין לפיסיקה תשע"ט

קובי שוורצבורד

משפחת דה-שליט, פרופ' עידית ירושלמי - ראש קבוצת הפיסיקה ויו"ר ועדת הפרס, חברי ועדת הפרס. פרופ' ירון להבי - ראש המרכז הארצי למורי הפיסיקה, המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע. ד"ר צביקה אריכא - מפמ"ר הפיסיקה וד"ר אורנה בלומברגר - במעמד מפמ"ר פיסיקה. למשפחתי היקרה והאהובה, לכל המכובדים והמורים היושבים באולם.

קובי שוורצבורד

תודה רבה לוועדת הפרס ע"ש עמוס דה-שליט ז"ל על הבחירה בי כמורה מצטיין לפיסיקה. אני נרגש מהמעמד, מההוקרה, מכל היושבים באולם ומרגיש בר-מזל להיות חלק מרשימה מכובדת של זוכים, אשר מהווים עבורי מקור השראה ולמידה בהוראה בכלל ובהוראת הפיסיקה בפרט.

"יש לי ציפור קטנה בלב והיא עושה בי מנגינות"

כתב יגאל בשן שהלך לעולמו אתמול.

אחת הציפורים שבליבי היא הוראת הפיסיקה. אני אוהב מאוד את מקצוע ההוראה ובחתי בו משום שאני אוהב את האתגר שבהובלת תלמידים, תוך התייחסות לכל תלמיד ותלמידה באופן אישי.

כשאני נכנס לכיתה וסוגר את הדלת, אני מרגיש שאני במקומי הטבעי, במקום בו אני והתלמידים - יחד - מתחילים את הקסם. את הרגעים הקסומים שיצרבו להם ולי בזיכרון ויהוו את ההזדמנות להפוך את הפיסיקה למשהו שהוא לא רק תרגילים, משוואות ותרשימים, אלא התנסות חווייתית, מסקרנת ומלהיבה.

אני מורה. מורה לפיסיקה. ואני גאה בכך. מורה הוא מקצוע. הוא מומחה. הוא יודע לתכנן את מהלכי ההוראה שלו, להתאימם לכיתה ולתלמידים שמולו באותו רגע (שהרי כל כיתה שונה מהאחרת), לקבל החלטות מהירות בזמן אמת במהלך כל שיעור, להיות גמיש לאפשרות לערוך שינויים במהלך השיעור ואת כל אלה לבצע באווירה נעימה, מכבדת ולא שיפוטית. מורים עושים עבודה קשה וחשובה, במסירות רבה ובאהבה גדולה גם אם לא תמיד אנחנו מקבלים את ההערכה הראויה לכך.

אנחנו המורים מחזיקים בידינו את העתיד. אנחנו מצויים במגע יומיומי עם התלמידים ויכולים להשפיע עליהם ולהיות להם לדמות משמעותית. כאשר שואלים אותי מה תפקידי, אני משיב כי תפקידי לתת ארגז כלים. בתחילת הלימודים הוא ריק ועם הזמן ממלאים אותו בכלים ובמיומנויות. איני רואה את תפקידי כמעביר ידע ואין לי כמוסה או כפית גדושה של אבקת ידע שמכניסים לפה של התלמידים בתחילת השיעור ובכך גורמים להם להבין את הקשר בין מתקף ותנע. אני מקנה להם את המיומנויות להתמודד עם האתגרים שיתקלו בהם בעתיד, יהיו אשר יהיו.

כששואלים אותי, ביום חשיפה למגמה, "האם המגמה קשה?" אני עונה בכל פעם את אותה תשובה: המונח קשה לא מדויק פה. מאתגר? כן. אבל האם יש לפחד מהאתגר? לדעתי לא.

אולי השאלה לא צריכה להיות אם את או אתה מתאימים לפסיקה או אם זה קשה, אלא מה אתם מוכנים לעשות כדי ללמוד פסיקה? כמה תהיו מוכנים להשקיע כדי להצליח? אם התשובה היא שתהיו מוכנים להשקיע ולהתמודד עם האתגר, שתדחפו קדימה ותעשו מאמצים להצליח - אתם מתאימים.

וגם אם יהיה לעיתים לא פשוט ומתסכל, עדיין אני מבטיח הנאה, חוויה ורגעים מצחיקים ומלהיבים.

כי מבחינתי הפסיקה היא פארק שעשועים ענקי. בכיתה התלמידים ישגרו כדורים דרך טבעות המסודרות בתבנית של פרבולה, ינדנדו דובוני ג'לי בלימוד על גלים, ישפכו עדשי שוקולד בלימוד על רדיואקטיביות, ישחקו עם צעצועים, יראו סרטונים ותופעות פיזיקליות המצויות סביבם. הם יבינו שהפסיקה נמצאת בכל מקום ובכל רגע סביבם ויגלו כמה כיף היא יכולה לספק.

כי מעבר לתוכן שאנחנו רוצים ללמד ולהספיק עוד תרגיל, אנו צריכים להצית את הניצוץ בעיני התלמידים, לסקרן ולעניין, להראות את הרלוונטיות ואת החשיבות של לימוד הפסיקה.

ולא פחות חשוב, בל נשכח שמולנו ניצבים התלמיד והתלמידה שזקוקים לתמיכה, לטיפוח על השכם או לניעור ולדחיפה קדימה. אם אנחנו רוצים להיות משמעותיים עבורם, אנחנו צריכים להיות שם עבורם, להיות האוזן הקשובה לקשיים שלהם ולשמוע איך היה משחק הכדורסל שלהם אתמול, הפעולה בצופים, האימון שלהם בקרטה או ההופעה באקרובטיקה, בריקודים סלונים, נגינה על פסנתר או שירה. להיות מורה אין הוא תפקידי היחידי וכל מה שתארת לא קרה ביום, לא ביומיים ובטח לא קרה מעצמו. האהבה שלי לפיזיקה החלה במרכז ללימודים קדם אקדמיים בטכניון ושם גם התחלתי את השנים הראשונות שלי בהוראה. לאחר זמן התחלתי ללמד בבית הספר ליאו באק וזו הייתה אהבה ממבט

ראשון. במקביל התחלתי ללמוד במחזור א' של תכנית רוטשילד-ויצמן. פרופ' שמעון לויט חידד וליטש את הפיזיקה שלי יחד עם עמיתיו מהפקולטה לפיזיקה, אבל אם חשבתי שאני בא "רק" לחזק את הפיזיקה שלי אז פרופ' בת-שבע אלון, ד"ר אסתר בגנו, ד"ר חנה ברגר ופרופ' עידית ירושלמי לימדו אותי מהי הוראה איכותית. למדתי מה זו שאלה מאבחנת, מה זה POE ואיך מארגנים את הידע של התלמידים. הבנתי מדוע פעילויות מסוימות מצליחות יותר מאחרות ויצאתי עם כלים ומיומנויות שהגדירו את ההוראה שלי מחדש.

סביבי נמצאים מורים נוספים מדהימים שמהווים לי מקור השראה, מוטיבציה ואתגר ומספקם לי אוזן קשבת וכתף תומכת. למדתי מהסובבים אותי הרבה. הרבה מאוד.

יש לי הזכות לעבוד בצוות בבית הספר עם אינה, שרון ואדם ויחד אנחנו מהווים את הלב הפועם של מגמת הפיזיקה. העצות, הרעיונות, היוזמות, השאלות, הקשיים שאנו חולקים הם חלק מהעשייה הקבועה שלנו בבית הספר, מהעבודה היומיומית, השוחקת והלא פשוטה לעתים, אבל שנעשית עם חיוך, הנאה, הבנה אחד של השני והרבה תשוקה למקצוע. הדברים הנעשים בבית הספר לא היו יכולים להתרחש ללא תמיכה ועבודה משותפת עם הנהלת בית הספר - הגב' דפנה יעקובוביץ מנהלת חטי"ע, מנכ"ל ליאו באק הרב אופק מאיר והמנכ"ל הקודם מר דני פסלה. הם נתנו לי לחלום ולפרוש כנפיים ואני אסיר תודה להם על כך.

אני זוכה ללמוד ולהתפתח בחברת המורים המובילים של קהילות מורי הפיזיקה - אחד מהמהלכים המדהימים שזכיתי להיות לו שותף מראשיתו. השנה זו השנה השמינית בה פועלות קהילות מורי פיזיקה ברחבי הארץ. כל מפגש עם המורים המובילים ועם מובילי התכנית - פרופ' בת-שבע אלון, ד"ר אסתר בגנו, ד"ר חנה ברגר, ד"ר סמדר לוי ואסתי מגן שתמיד זמינות לשאלות, התייעצות והתלבטות - הוא מפגש של למידה, העשרה והשראה.

לעמיתותי בהובלת קהילת חיפה - אורית ניטצקי בהווה ומיכל ולטר בעבר - תודה על החשיבה המשותפת, ההתלבטויות, האתגרים והרעיונות שפיתחנו ושאונו מפתחים בהובלת הקהילה.

להיפגש עם המורים בקהילת חיפה והסביבה - המפגש אתכם הוא מרגש כל פעם מחדש. לא מובן שמורים מגיעים למפגשים אלו אחרי יום עבודה ארוך, משתפים, תורמים מהידע, לומדים יחד ומתפתחים כמורים יחד.

והשנה אני זוכה לראשונה לעבוד עם המדריכים לפיזיקה בארץ כמדריך מחוזי בחיפה. אני מקווה שזו תחילתה של עבודה ולמידה משותפת ומודה לצביקה ואורנה על ההזדמנות שנתנו לי.

ולא אוכל בלי לומר מילות תודה חשובות לתלמידים ולתלמידות היקרים שלי, שאותם אני כל כך אוהב, ושנותנים לי כל יום מחדש סיבה לקום עם חיוך ולהגיע לכיתה ולאהוב כל כך את מקצוע ההוראה ואת הפיזיקה. יחד אנחנו צועדים לעבר

מטרה משותפת; יחד אנחנו לומדים מעמיקים, משקיעים, יוצרים, מתעצבנים וצוחקים. אני לומד מכם בכל שיעור ושיעור.

ואחרונה, והראשונה בחשיבותה, משפחתי.

הוריי ואחותי הגדולה יושבים באולם. אמי חגגה לפני שבועיים 80 שנה ואבי חגג 83 שנים. לידם יושבים הורי אשתי, שהם מבחינתי הורים לכל דבר. שני זוגות ההורים מהווים עבורי מקור

השראה לעבודה קשה, להתמדה, להתמודדות עם קשיים. הלוואי ואוכל לתת לילדי קמצוץ מהתמיכה שהם מעניקים. אני מקווה שאני מצליח להעניק להם את רגעי האושר, הגאווה והנחת המגיעים להם.

לילדי, מאור ונועם, שבעזרתם אני מצליח להיות אדם טוב יותר, אבא טוב יותר ומורה טוב יותר. אני מבין בעזרתם את עולם התלמידים שלי, את נקודות העניין שלהם וגם את סדר העדיפויות שלהם, שלא תמיד עולה בקנה אחד עם זה שלי כמורה. הם יודעים להוריד אותי לקרקע שצריך, לשקף לי את המציאות (גם אם זה לא תמיד נעים לשמוע...), לעודד ולתמוך. כשנכנסים לחנות צעצועים, הם ישאלו "אבא מה תקנה לכיתה?", וכשאנחנו נמצאים בפארק שעשועים, הם ישאלו אותי אם צילמתי ושלחתי לתלמידים בקבוצה.

את התודה האחרונה אני שומר לאשתי שרון. החברה הכי טובה שלי שבכל רגע מהווה עבורי אוזן קשבת, כתף תומכת ושתמיד יודעת ליעץ ולעזור. היא זו שלימדה אותי לכוון גבוה ולחלום, חלומות שאפילו לא ידעתי כי הם קיימים ולסמן מטרות שלא ידעתי שאוכל אשיג. אוהב אותך מאוד ומרגיש מבורך על כך שאנחנו יחד.

אסיים בציטוט של ברק בן אליעזר, מפקד תלפיות לשעבר, שלדעתי מאפיין את העשייה שלנו מורי הפסיקה:

"השאיפה אמציונה היא מידג הכזון, העשמה המציונה היא מידג ההשקעה, השמים הם הקבול והדריך דרך אלף"

אנו שאפים אהפוך אל המציונה אדרך חיים של גלמינו, שלנו ושל הסובבים אנו.

מציונה נהמינו היא מציונה אישי - אשנו אל הטוב כיוגל שאנו יכול.

אלא בעצג מידג הכזון - המוטיבציה, הסקנוה, האהבה אלקצול והדנא האישית

מידג ההשקעה - המוטיבול שלנו, ההשקעה וההגמדה.

והמקבול אכך אהיו אנשים טובים, בעלי אחיוג מהגמג, סובלנוה קבאל השונה ועצה אלוג.

היום במשך הכנס אחגוג את הזכייה ביחד אתכם. נשב במושבים השונים ונלמד ונעשיר את הידע שלנו. אבל כבר בערב נחזור הביתה למשימות שלנו - לסיים את הכנת המצגת לקראת מפגש קהילה, לחשוב איך להתמודד עם אורן, תלמיד י"ב שלא הספיק לתרגל כי עבד עד מאוחר אתמול בערב ועם שרית שתאחר לשיעור בפעם המי יודע כמה, איך לתמוך ולעודד את מיטל תלמידת י"א שנמצאת במצב אישי לא פשוט, איך לדחוף קדימה את נועה - תלמידה מצטיינת - עם תכני העשרה והעמקה, לעזור למורה החדש בצוות ובהוראה - כמה טיפים על התנהלות בכיתה ואיזו הדגמה כדאי להראות היום בשיעור הפתיחה בנושא כוחות, לחשוב יחד עם צוות המורים על המבחן הבא לכיתות י' ומתי לשלוח את קובץ תרגילי החזרה שהכנו להם. ובסוף היום נכין את הדו"חות והציוד למעבדה ביום חמישי כי הלבונט שבר את הרגל בסקי. נעשה את כל אלה כי זה התפקיד שלנו. כי אנחנו המורים, האנשים בשטח העושים את המלאכה. שחקני הנשמה.

חג שמח ותודה רבה

קובי